

HAR DU KOLL PÅ VERKTYGEN

i ditt inre?

Vi kan inte se dem och inte ta på dem. Men de finns där; somliga välanvända och självklara, andra dammiga och bortglömda eller aldrig ens upptäckta. När vi sätter ord på dem, och ger dem form, blir de levande. Möt konsulten och livsinspiratören Sten Elmberg, i ett möte kring relationsverktygen i vår inre verktygslåda.

TEXT: *Ann Westermarck* FOTO: *Conchi Gonzalez Lönneryd*

KÄNNER DU NÅGON som satsar allt i en riktning, och sedan faller just på målsnöret? Den här personen har ofta gjort allting rätt och riktigt, men vid målgången händer något som fullständigt raserar arbetet. Efteråt anklagar personen sig själv, och frågar sig: "Varför gör jag så här?".

Ja, varför gör man ibland så där? Essens ger sig iväg ut på jakt efter svar.

Dynamitens kraft

Vi befinner oss i de vilsamt vackra lokalerna i Göteborgs Ledarinstitut i centrala Göteborg. I mjukgrå fåtöljer kring Sten Elmberg växer medvetenheten om vikten

“JAG TROR ATT MAN I FÖRETAGSVÄRLDEN I MYCKET HÖGRE GRAD MÅSTE SE TILL BÅDE MÄNNISKAN OCH FUNKTIONEN. EN MÄNNISKA ÄR SÅ MYCKET MER ÄN SIN FUNKTION, MED LÄNGTAN OCH DRÖMMAR OCH BEHOV AV ATT FÅ BEKRÄFTELSE OCH UPPSKATTNING FÖR DEN HON ÄR.”

av att sätta ord på, och ge form åt, verktygen vi har i vår inre verktygslåda.

– När en människa bestämmer riktningen; vart hon ska, behöver hon veta vilka verktyg hon har tillgång till, förklarar Sten.

Sprängdegen, som med kraft kan hjälpa oss att spränga murar för att nå vårt högsta mål, kan också användas för att spränga de egna möjligheterna. Kanske för att vi omedvetet vill vara kvar i tryggheten.

– Det är en oerhörd kraft i dynamit. När vi sätter ord på dynamiten... oj, säger han, då blir det tydligt vad vi håller på med!

Och om vi leker med bilden av en tratt, som symbol för lyssnandet, kan vi upptäcka att: aha, vi lyssnar inte längre på den andre.

– Är det någon jag känner väl, i familjen, arbetsgruppen eller ledningsgruppen, har jag troligen lärt mig att lyssna på ett speciellt sätt. För att jag ska uppfatta något nytt som den här personen säger, måste hon eller han ibland spetsa till det för att jag ska höra det. Det är något i tratten som täpper till lyssnarförmågan, säger Sten Elmberg med ett leende.

Medvetna val

Och favoritverktyget kan se ut på många sätt. Någon känner igen hammaren, som

man kan slå in avgörande spikar med, men även slå i huvudet på sig själv. Och finskrivmejseln, som näst intill dansar i handen när man är sann mot sig själv, och som i ett annat sammanhang kan rasera det jag mödosamt byggt upp.

– När vi får syn på verktygen och kraften i dem, samtidigt som vi tagit ut riktningen mot målet, kan vi börja göra medvetna val, förklarar Sten.

Jag söker i min inre blick efter min egen verktygslåda, och undrar: Vilka verktyg har jag tillgång till? Och hur använder jag dem i olika situationer? Vilka verktyg skulle jag behöva just nu, och vilka har jag helt enkelt missat att söka efter? Kanske växer det rent av mossa på några av dem...

Relationsverktyg

Sten Elmberg kallar verktygen relationsverktyg. För hur vi än vänder och vrider oss, står vi ständigt i relation till något eller någon; till oss själva, till varandra, till våra föreställningar och mål. Hans mission är att ge människor möjlighet att göra ett val, men också att hitta potentialen i att vara flera. Det finns, säger han, en anledning till att vi ska vara fler än en, när vi jobbar tillsammans två eller flera i en arbetsgrupp eller i familjen.

– Samspelet ska ge ett större mervärde än vad jag kan åstadkomma på egen hand.

Men tyvärr, fortsätter han, skapar vi ibland mindervärde tillsammans, jämfört med det värde jag skapar på egen hand. I en sådan arbetsgrupp eller ledningsgrupp vill ingen egentligen vara.

Sten Elmberg vill skapa autentiska möten och tillhandahålla relationsverktyg som ger ett sådant mervärde.

– Jag tror att man i företagsvärlden i mycket högre grad måste se till både människan och funktionen. En människa är så mycket mer än sin funktion, med längtan och drömmar och behov av att få bekräftelse och uppskattning för den hon är.

Hans erfarenhet är att om man endast ser till funktionen, och inte till människan, går man miste om oerhört stora värden. Förlusten kan översättas i tid, och därmed även i pengar. På ett år kan det handla om både sex- och sju siffriga belopp – för att någon exempelvis missar sitt uppdrag som chef.

Målverktyg

I den optimala verktygslådan vill Sten gärna hitta starka målverktyg, som formulerar och attraherar framtiden. ”Hit ska jag, det här vill jag göra!”. Han vill se mentala verktyg, som exempelvis lär oss att inte värdera de svar vi får, när vi frågar hur någon tänker och känner. (Tänk på friheten att få uttrycka sin åsikt

i en personalgrupp, utan att någon kliver in och säger att man tänker fel.) Och här finns känslorverktyg, såsom en medveten andning, som gör att spänningen i en arbetsgrupp kan landa i en avslappning. Men riktigt bra blir det först när man lyckats göra om teorierna till sitt eget, hävdar Sten. Det är då, när det är mitt, som det blir användbara verktyg, säger han.

– När jag gör som jag alltid har gjort, får jag det jag alltid har fått. Ett nytt verktyg är något konkret, som handlar om mig, kopplat till mitt eget. Det ger mig möjlighet att hantera en situation på ett annat sätt, för att få ett annat resultat.

När man ändrar ett invant beteende

får man, säger Sten Elmberg, ett annat sätt att tänka om sig själv, man tar in världen på ett annat sätt; man lyfter!

Ny terminologi

Sten berättar vidare om kraften i att skapa ny terminologi, med nya koder. Ett nytt ”språk” som uttrycker det gruppen håller på med, är i sig ett verktyg.

– I och med att vi ändrar det gemensamma språket när vi ett annat resultat, förklarar han.

Och så till min sista fråga, om det finns något relationsverktyg som vi generellt har en tendens att förneka och försumma?

När vi får syn på verktygen och kraften i dem, samtidigt som vi tagit ut riktningen mot målet, kan vi börja göra medvetna val, säger Sten Elmberg konsult och livsinspiratör.

Sten Elmberg funderar ordentligt. Föreslår sedan, med viss tvekan, intuitionen. Som barn använde vi oss naturligt av den. Som vuxna kapslar vi in den, för att skydda det sanna och sårbara inom oss, i en allt tuffare omvärld, resonerar han.

– Det är intressant att fråga sig vad vi, i så fall, har ersatt intuitionen med. Jag har inget bra svar på det här. Jag har inte tänkt på det, ska jag erkänna. Har du?

Det blir spännande, konstaterar Sten Elmberg, att blicka ner i verktygslådan, för att söka svar.